

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. F. Felicis Potestatis Panormitani Ordinis Minorum S.
Francisci de Observantia ... Examen Ecclesiasticum**

Potesta, Felice

Coloniæ, 1712

De VIII. Præcepto Decalogi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40060

rationabili verecundia, aut pusillanimitate non audeat resistere. Infamia proximi non est ita gravis, ut iudices cum tanta tua difficultate impedire; ita ferè Tamb. Ratio est, quia charitas non obligat cum gravi incommodo, sine necessitate, aut utilitate.

Secus in 4. dist. 15. q. 4. Maltr. in theolog. mor. disp. 8. q. 3. Joan. la Crux 8. pr. pag. 236. Bonac. to. 2. pag. 315. Tamb. to. 1. pag. 290. Busem. lib. 3. tr. 6. cap. 1. Diana in plurib. loc. Mendo ver. Detractio. Clericatus cap. 104.

DE VIII. PRÆCEPTO DECALOGI.

Non falsum testimonium dices.

MENDACIUM

2782 **E**st enunciatio falsa cum conscientia opposita, & cum voluntate fallendi.

Est triplex: Perniciosum in damnum alterius; Jocosum ob delectationem, & Officiosum ob utilitatem. Perniciosum, si sit damnum grave, est mortale. Jocosum, & officiosum, regulariter est veniale, nisi sit adjuncta circumstantia, ob quam aliam virtutem à veritate distinctam graviter lædat.

2783 Hinc venialiter peccat penitens, si neget peccatum veniale, quod commisit, aut fateatur, quod non commisit; quia solam veritatem lædit: at peccat mortaliter, si confiteatur veniale, quod non commisit, quodque sit materia totalis Sacramenti; quia cum nullam det veram materiam, facit Sacramentum nullum, & sic committit sacrilegium. Item à mortali non excusò Sacerdotem, si dum sacris vestibus induitur, aut est indutus proximè celebraturus, mentiatur, ob scandalum, quo audiens, mendacium advertens possit Sacerdotes contemnerè, & viles habere: v. nu. 143. & 1559.

TESTIS,

2784 **Q**ui falsum testatus est, tenetur se retractare cum reo, & paulò majori suo damno, quia in reo damno potior est ratio innocentis. At retractationem non profuturam; quia reo obligatur ad opus inutile; nec si testis sit testes; quia tunc non est causa efficiens. Nec cum suo damno longe altiori ordine n. 2766. Si verò falsum testatus est propter, inadvertenter, & sine peccato mortali tenetur se retractare; at non cum reo suo damno, etiam minori; sed est ad hoc, sicut de restitutione ex recepto n. 2691.

De reo, & teste: vide à nu. 1721 ad 1724. 364. & fuse in tom. 2. a cap. 2. præsumptio.

CASUS DE INSTRUMENTO.

2785 **P**etrus amisit quoddam instrumentum publicum, & legitimum testamentum, &c. an peccet si avocet, & simile privatum conficiat?

Resp. In foro externo hunc præsumptivum, & puniti; quia de veritate non tenetur. In foro autem conscientie: de quo etiam mo non peccate mortaliter, sed ad summum venialiter, docet Ars de Kin. 2. pag. 469. cum Mendo in *statera differ.* 2. q. 17. ad 17. nu. 168. quia nulli damnum, aut injuriam infert; sed solum peccat contra veritatem, non facti, aut scripturæ formalis; scripturæ materialis; quatenus proponitur illam materiam credendam esse instrumentum auctoritate publica primò confectum. Plures apud Ars de Kin. cum à reo, & à mendacio excusant. Idem tenentur

non velit secretum revelandum. Idem dic ad litterarum injuriosa aperiitione, nisi prudenter præsumat auctorem litteræ non invitum, aut nisi id facias ad vitandum grave damnum injustum, quod inde prudenter times.

2790 Magis peccant Secretarius, & Notarius publicus, qui tenentur ex officio, & sub juramento ad secretum. Non est peccatum revelare secretum naturale, etiam juratum ad impediendum damnum publicum, aut tertiæ personæ innocentis, seu si secretum sit de delicto patrando. Est autem mortale illud revelare, si damnum sit jam secutum, & non pendeat in futurum: *v. num. 126. 1704. à 1733. ad 1736. 1633. 1696. 1697. 10.2. à n. 55.*

Scotus *in 4. dist. 15. q. 4. lit. F. M. str. in theol. mor. disp. 11. q. 9. Joan. la. Crux 8. præc. Bulemb. lib. 4. cap. 3. dub. 4. 6. 17. lib. 5. cap. 3. dub. 2. n. 6.*

SECRETUM NATURALE

1787 Monitur, vel expressè, ut *Tibi dico* sub sigillo confessionis, sub secreto naturalis, ut *nemini dicas, &c.* vel implicite: *Tibi dico, ut amico pro consilio, ut dolorem le-*

1788 Obligat sub mortali, si res sit gravis considerationis, & ejus violatio cedat in gravitatem, aut in gravem displicentiam, quæ quæ secretum commisit; quia tunc violatio secreti valde nocet societati humanæ, & est gravium discordiarum causa. Quod est verum, etiam si uni, vel alteri viro prudenti, si qui secretum imposuit, iis specialiter

PARS TERTIA

De quinque Præceptis Ecclesiæ.

DE I. PRÆCEPTO.

audire Missam diebus Dominicis, & festis de Præcepto.

1789 Fideles, postquam ad usum rationis pervenerint, qui regulariter post baptismum expletam præsumitur, tenentur mortaliter audire factum diebus Dominicis, & festis de præcepto.

1790 Ad satisfaciendum huic præcepto requiruntur, 1. *Præsentia moralis.* hoc est necesse, quod actu audiat Sacerdos, aut videat; nam mutus, surdus, aut obmutationem populi distans, ut actu nec audiat, nec videat, satisfacit, si sacrificio sit præsentis, adeoque *per auditionem Missæ, intelligitur.* *Ex am. Ecclesiast. Tom. I.*

tur actio, qua quis sacrificio est præsentis, eique assistit modo humano, corpore videlicet, & mente, & in tali distantia, ut possit Sacerdotem videre, ejusque Ministerium, & actiones attendere. Unde non satisfacit, qui è fenestra suæ domus extra Ecclesiam sita Missam, quæ intra Ecclesiam celebratur, audit; quia non est moraliter præsentis. Assumat tamen Tamb, *lib. 4. c. 2. §. 1. n. 14. & Clericatus c. 109. n. 7.* Similiter, nec qui extra januam Ecclesiæ positus, eam audit; nisi id contingeret ob multitudinem nimiam populi, quam Ecclesia capere non valet, qui tunc censetur moraliter præsentis ratione conjunctionis cum multitudine, cum qua constituit unum corpus morale fidelium, sacro præsentis, & assistens.

2791 2. *Intentio.* Requiritur, inquam, *intentione*

Ggg